

OVIDIU

PRIMA

REVISTA LITERARĂ DOBROGEANĂ

APARE LUNAR

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL 5

Director, PETRU VULCAN

ABONAMENTUL

Un an în țară . . . Lei 6 Un an în străinătate Lei 10
 Jum. an Lei 3 Jum. an Lei 5

UN NUMĂR 50 BANI

SUMARUL

Un cuvânt asupra „Armănel” (romeni din epoca renașterii poporului de la Pind). **P. Vulcan.** — Spunem frumoș. **Florian I. Becescu.** — Căciule cu până sură (versuri). **Ațena Gregoriu.** — Din vreme ce-o să xină. **Dionisie Stoica.** — Graul frunzelor (versuri). **Maria Popescu.** — Din viața Românilor Macedoneni; La Pugonic. **N. Bățaria.** — Visare. (versuri). **Petre Daniilescu.** — Franză verde foi de nalba (versuri). **Ațena Gregoriu.** — La Statuia Ovidiu (versuri). **Cruțu-Dela-săliște.** — Patriotism artificial (Apropo de Crușoveni). **Petru Vulcan.** — Femeia și Dracu (Legenda). **St. St. Tuțescu.** — Țiganul la Duhovnic (ghiduşii țărănești) **George Diaconescu-Delamir.** — Mișcarea Artistică și Literară (recensii). **P. Vulcan.** — Ține la saftea! (rubrica veselă). **N. Sarry.** — Din misterele Redacției. **George Scipione.** — Înștiințări. Bibliografii. Redacția. Ilustrațiuni: Fațada principală a Hotelului — Carol I. și Statuia Ovidiu.

CONSTANȚA
 TIPOGRAFIA „OVIDIU” H. VURLIS
 1903

Colaboratorii Revistei „Ovidiu“

Florian J. Becescu, Rădulescu-Niger, Nuși Zuliu, G. Murnu, G. Zutoveanu, J. Dușcian, Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nusy P. Vulcan, Dem. D. Școenescu, N. Bațaria, P. Danielescu, Cruțu-Delasăliște, Eleonora J. Predescu-Nour, N. C. Sari, Șt. Zuțescu, Reneri, C. Brădeșanu, N. Pecetescu, Alin, Marcelina.

MULȚUMIRE

Aducem călduroasele noastre mulțumiri persoanelor mai jos notate, cari au bine-voit a ne trimite costul abonamentului pe anul 1903 după cum urmează:

Pe un an

D. Scarlat Vârnav, Prefect de Constanța, pentru donațiune, D-l General Vasiliu Năsturel, Onor. Clubul civil Ovidiu, Onor. Clubul Comercial, Direcția Hotel Carol I, D. Oranescu, Pașpatii, Andreoneșcu, Cocu Gheorghiu, Paul Pașa, învățător, G. Constantinide, farmacist, V. Viasî, inginer, L-t. C. Stănescu, L-t. I. Petrescu, Loco. Paan Niculescu, primar, Mihail Nediu și Enciu Anghel, Asarlăc; G. Budac, Gârlița; An. G. Hrițcu, Lipnița; C. Constantinescu și N. Durat, pictor, Ghiuvenlia; Beleiș, Canara; Stavru Hristea și N. Iordan, Murfatlar; C. Tibacu, Medgeia; I. G. Stanei, I. A. Popa, I. R. Pascu și Th. Nicolescu, Gargalac, Dobrogea, P. S. S. Valerian Chirița, Sf. Metropole, București, D-soara Nella Ștefanescu, Craiova, Inginer Opran Potârcă, Filași, An. Th. Cheale, farmacist, R. Văleea, G. M. Cosmescu, G. Moscu, avocat, P. G. Marinescu și D-na Epifania Dimirache, T. Măgurele, V. G. Hrițcu, Dorohoi, C. Iureș și I. Culescu, Băilești, G. Ionescu, Peatra-Neamț, D-ra Alina Tisescu, Ef. Cernea, Institutoare, Bărlad, Dr. Emanoilescu, R. Vălcei, Jacovici și Teohari Nicolau, Cernavoda, S. P. Mavrojan, D. Barbulescu, Loco, G. Diaconescu, Miroslăvești, P. Damaschin, Gargalac, Arghiropol, Asarlăc, I. Roman, Avocat, Popescu, Controlor, I. Rurênu, Achile Gheorghiu, profesor, Dranicenu, șef de gară, Bek, picher, Hristu Costa, D. Postelnicu, coșter, Nița Filip, comerciant.

Pe șase luni

Vagner Otto, N. Sari, Mihailof, Tanăsescu, G. Diaconu, Titorian și Nae Moloiu, Loco, C. Vidrașcu, Carol I; D. Banescu, Inginer; C. Antonescu; Iorgu Dobrescu și Ion P. Voiculescu, Cuzgun; G. Popescu, Caranlăc; D-soara Natalia Vocaride, învățătoare; V. Ciomofol, Hr. Georgescu, Livezeanu, Ilie Virgiliu și Grigorie Popescu, învățători; H. Nalbant, Teohirghiol; T. Vasilescu, Murfatlar, Dobrogea, A. Triforescu, M. Videscu, A. Anagnosti și D-ra Zoe Părvulescu, T. Măgurele, Sabaresi, Buzeb, D. Florian, Băilești, Teodorof, Profesor, Sava Micșu, N. Alexandrescu, Iorgovici, Barbieri Costică, Șt. Tuțescu, I. Părvulescu, învățători, Tr. Fortun, avocat, G. Cornea, Avram Mareu, Ion Tanta, avocat.

ÎNȘTIINȚĂRI

Representantul și casierul revistei *Ovidiu* pentru județul Constanța, care are drept a incasa și a libera chitanțe din condica à souche, este amicul nostru C. G. Lumezeanu, vechiul secretar al cercului Ovidiu, acela căruia i se datorează epoca de înflorire a revistei „Ovidiu“.

Direcțiunea.

Din cauza mutărei tipografiei d-lui Vurlis — *Ovidiu* a apărut cu o mică întârziere.

Cerem scuze abonaților noștri.

În vedere că cu No. 7 intrăm în semestrul al 2-lea, rugăm pe stimații

noștri abonați să-și facă și ei datoriia față de noi, achitându-ne costul abonamentului de 6 lei.

Reviste și ziare permise la Redacție

„Revista Idealista“, „Aurora“, „Sămănătorul“, „Sănătatea“, „Gazeta artelor“, „Albina“, „Revista Poporului“, „Învierea“, „Sezătoarea“, „Propașirea“, „Viitorul“, „Speranța“, „Familia“, „Revista Idei“, „Sfaturi“, „Românul“ și Revistele „Lumina“ și „Frații-le“ Macedo-române, „Revista Teatrelor“ și „Școala Secundară“.

Ziare: „Cronica“, „Liberalul“, „Paloda“, „Vocea Tutovei“, „Dreptatea“, „Patria“, și „Legalitatea“, „Ancora“, „Deșteptarea“, „Românul de la Pind“, „Strejerul“, „Luceafărul“ și „Poporul Român“ din Pesta.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

Director fondator: PETRU VULCAN

Un cuvint asupra „ARMĂNEI“

(Mare roman din epoca renașterii poporului de la Pind)

Cu două decenii înainte nici nu se știa la noi despre aromâni. Ideea că pe lângă frații din Transilvania, Basarabia, Bucovina, mai avem de aceștia și în Macedonia, n'a fost încă bine cultivată, de aceea n'a putut ajunge să se inchege în ființa unui ideal al aspirațiunilor noastre la Balcani.

Aceasta s'a observat chiar cu ocazia măcelării fraților noștri Crușoveni de către armatele turcești, cari aveau însărcinarea să urmărească pe insurgenții bulgari — fără ca noi să protestăm pe cale oficială.

Grecii, prin glasul primului lor Ministru au protestat, au venit până și în capitala țării Românești să fie cuvântări pentru a se veni în ajutorul fraților lor din Crușova (?) — în orașul pur românesc unde nu există greci, ci cofo-vlahi.

Cu toate acestea grecii au sărit în ajutorul armânilor, grecii au adunat și adună fonduri și au hotărât până și pe Sultan să doneze 300 lire pentru reconstruirea bisericii grecești (??).

Noi însă cari suntem de acolo și ne cunoaștem lumea cu obiceiurile, portul, limba, datinile și păcatele ei — nu putem sta cu mâinile încrucișate, nepăsători, văzind cum at te-a sute de mii de armâni, o moștenire a noastră ce ne au păstrat-o munți și văile Pindului, vin să și-o însușească alții pe căi piezișe.....

Da, nu putem tăcea văzind pe de altă parte cum insurgenții bulgari, și-au pus în gând să distrugă elementul nostru în Balcani cu ocazia insurjecțiunii ce au provocat-o.

Prin „Armâna“ am dat alarma mai întâiu că la Balcani avem un milion de armâni și am deschis un proces monstru de revendicare panelinismului.

Cunoscând firea și aptitudinile conșanșenilor mei, i-am descris în toate manifestările vieții lor.

Și fiind-că cei interesați au căutat să răspândească șvonuri mîncinoase cum că n'ar exista armâni în Macedonia, eu mi-am luat sarcina să dovedesc contrariul prin „Armâna“ că există cu sutele de mii, inimoși și impetuoși în luptă tot ca: *Bociar, Dracu, Ceavela, Bajdechi, Ghiacu* și alți eroi armâni cari au liberat Grecia de sub jugul turcesc la 1821...

În „Armâna“ zugrăvesc moravurile, luptele sociale, morala etică, virtutea caznică și ostășească a fraților noștri, cari merită să fie văzuți în adevarata lor lumină spre a ne îndrăgi și mai mult de ei acum când unii caută să-i absolve, alții să-i suprime.

„Armâna“ e tipul femcei la românii de la Pind care ne-a păstrat limba și toate virtuțile străbune.

În acest roman social e zugrăvită epoca renașterii a fraților noștri și nici de cum vre-o întâmplare izolată sau vre-o intrigă de amor comună la ordinea zilei.

P. VULCAN

Spunem frumos....

E ceva trist la noi: „spunem frumos și facem urît“ creiem prin acest fel de a realiza zisele, două lumi însemnate: una care ne admiră când ne aude, altă care ne scîrbește văzîndu-ne la lucru. Dar fiind că, în materie de literatură lumea cititorilor e una și aceeași, se înțelege ușor puternicul contrast de sentimente ce trezim, contrast care creiază în sufletul oamenilor un soi de stare sufletească à la Turnu lui Babel, din care rezultă în mod spontan eu îndepărtarea celor cari se simt de literatura noastră ca și de toți preoții ei.

Una din cauzele principale ale disprețului literațiilor noastre, a neputinței lor de a crea în public acea stare de înflăcărare și adorație care merge până la sacrificii însemnate, este:

Rar scriitor care să facă ce spune, să armonizeze idealurile zilnic asvîlitate pe hîrtie cu faptele lui. Avem poeți amoroși cari au vînat necontenit numai poesia sfanțului, cei cari cîntă pe velină femeia, o disprețuesc la domiciliu, adoratorii idealului se vînd în intimitate pentru o halbă cu bere, continuînd totuși a înșela cu palavre publicul cinstit care iubeste și dorește idealul. Această tristă stare în jalnica ei manifestare a atins într-o bună parte marginile unei totale inconștiențe. Astfel se explică cum mulți dintre ai noștri oameni de oare care valoare nu și pot da seama de ridicolul la care se expun propagând virtutea și practicînd viciul. Se pare că totul își are explicație în zadarnica luptă ce întreprindem de a polei măcar la zile mari fondul nostru sălbatic, în dorința necultă de a căuta să părem ceia ce nu suntem. Foarte arare ori se poate intrupa într'un cu diplome

înalte, fie chiar cu bogată dar stearpă inmagasinare de cunoștințe indigeste, armonisarea ideilor cu faptele. Într'o societate pătimase coruptă și superficială în mare parte, ori în care bogatele cunoștințe neasimilîndu-se n'au putut influența în bine.

Sufletul dîndu-i o directivă stabilă absolută, arta sofisticăriei ajunge la maximul ei de dezvoltare. Sîntem actori, posedăm forța de argumentare ori de interpretare după voc. Putem fi în operele ori articolele noastre critice, christoși, heruvimi sau fie numai chiar oameni cinstiți, dacă nevoia o cere.

O dată această trecută, apa revine la matcă, și, în fapte, rēapărem aceeași, oameni pătimași, brutali sălbaticiei, nedrepti, căci cultura noastră și mai ales a celor crezuți mari, nu ne-a procurat de cît instrumentele ușor de mînuite ale minciunei, instrumente cari în mîna Jongleurului dibaci amăgește pe spectatorii naivi și doritori de bine.

Și dacă toate merg pe dos în aceste momente de fierbere socială românească, singură, sofisticăria progresaază cu pași repezi tinzînd a înlocui pentru multă vreme — cîntea în toate manifestările ei sincere, și cu mai puține flori de stil ori gesturi de Hamleți de iarmaroace!

Noi ceștia cei mici asistăm de o vreme încoace la svîncolirile furibunde ale unui profesor universitar, se zice „tobă de carte“ și atîta de modest — în calitatea sa de scriitor, în cît într'unul din articolele sale turburi roagă publicul să se închine înaintea sa cu pălăria în mîna. Articole strajnice scrise de istoricul profesor propagă cîntea în critică, modestia autoricească, oferind tineretului lacom de învățăminte, principii ideale pentru condus pe căile felurite ale vieții.

Totuși aceasta nu împiedică pe onoratul moralist să-și argumenteze une ori zisele cu asvîrliri de călimări în capul greului de convins rival. Pe prima pagină a revistei unde serie, citești frumosul artificial al ideiei, la mijloc ori la sfîrșit însă, acelaș autor strecoară rînduri veninoase care contrastează revoltător cu cele din primul articol. Și stai să te miri și din mirare ajungi la jale dacă nu ești cinic, contrariu asvirii cu dispreț fîtuică semănătoare de matrăgună și treci numele camilionicului, critic autor printre rîndurile destul de îngroșate ale ticăloșilor. Minciună nerușinată de la un capăt pînă cel-l'alt, dar minciuna de inconștient ridicul, transparent fără voe în intențiile lui de famfaron științific. Se plînge de critica pătimase a cutărui, îți dă a înțelege cât de criminal este acest procedeu care răsplătește așa de trist munca valoroasă și cinstită a unui om, și în sfînta lui răsvrătire autorul nostru apare ca modelul viu al virtuții care aprinde adorația în inimă, aspirația de imitare.

A doua zi citești în aceeași ori altă tipăritură un articol de critică al autorului nostru nedreptățit, în care toate principiile de eră sînt răsturnate cu sălbăticie. În patima de care e coprins, uitînd ce propaga ieri, Domnul aceasta ca rare momente lucide nu îți poate face de cât impresia unui nebun, atît i sînt de departe faptele de vorbe.

În primul articol al unei reviste citești principii de estetică literară adorabile, simți fericire încurajătoare și întorci fila. Aci o poezie care îți taie pofta de a mai crede în sinceritatea falșilor povăduitori. Pretutindeni sub firmă pompoasă se ascunde marfă proastă. Și această pentru că principiile le furăm de auirea reprodu-

cându-le la nevoie cu ușurința de papagalii superiori. Firma se poate reproduce, dar marfa se creiază și în a creia, papagalii sînt și au fost întotdeauna neputincioși.

În literatura noastră și mai ales în critica, vechia zicătoare „ascultă ce zice popa dar nu face ce face el” e justificată cu prisosință.

Și printre valurile de spumă veninoasă ale sofistilor — parte inconștientă, parte speculanți, puținii noștri producători litecari străbat cu durere și greutate spre calea progresului ori a unei glorii bine meritată.

Dar ca tot ce e falș, și aceste stavile de spumă vor pieri. Fie care timp își are și partea sa de rău. Albinele să lucreze cu aceeași energie, căci de alt-fel cale netedă pentru muncă cinstită, n'a fost de când e lumea! Gloria nu se caută, ea n'a fost nici când — credem noi — cauza operilor de seamă ale lumii. Dar, artistul, poetul, caută, dorește progresul, vremea neturburată în care își poate manifesta cât mai perfect idealul care-i umple sufletul. Și aceste spume veninoase ori cât de efemere ar fi, când sînt provocate de câte-va triste celebrități, pot stinjeni progresul literilor, pot fi considerate de bună seamă ca agenți distructori în istoria literaturii unei epoci oare care.

Lucrul e trist, foarte trist!

Leordeni

FLORIAN I. BECESCU

CUCULE CU PANĂ SURĂ

*Cucule cu pană sură,
De trei zile 'n bătătură
Îmi cânti dornic și cu foc
De mă fii ceasuri în loc.*

*Te-a împins vîntul de Maiu
Să 'nflorești greoiu-mi traiu,
Să curmî jalea mea din pept.
Cuc iubit, de când te-aștept!*

*Sus pe craca de nuc verde
Pân' ce glasul ți s'o pierde
Cântă-mi cuce,
Pân' te-i duce!*

*Cântă 'n zori de dimineată
Și pe rouă și pe coafă,
Să mă scol în glasul tău,
Cucule, iubitul meu.*

*Cântă-mi iară mai pe scară
Dorul meu în vînt să piară,
Să se ducă peste mări,
Peste mări în alte țări;*

*Să uit că mă simt pribegă
Că nimic nu mă mai leagă
De pămînt, de-al meu cămin
De cit plînsul cu suspîn.*

*Afin-te 'n al meu drum
Și să cânti cum cânti acum;
Zi-mi de ducă, duce-mi'as
Dincolo de Făgăraș,
Să uit chinul meu d'întăiu
Să pui jalci căpătăiu.*

ATENA GREGORIU

Din vremi ce-o să vină

...Încă nu răsărise bine soarele și era atîta farmec preste lunci și preste câmpuri și atîta voe bună transpira în inimile celor ce înaintau spre holdele de grîu, încât trebuia să te apropii de ei.

Mă alipsea de o ceată de feciori și fete cu secerile în brîu. Bag însă de seamă, că'n urma lor grăbește un moșneag și-un feciorandru de vr'o 17 ani. Cești doi din urmă mă atrag. Mă alături de ei și le ascult povestea.

— Așa, așa nepoate. Dumnezeu nu uită nimic. Păcatele trebuiesc ispășite. Ne-au subjugat, ne-au luat avutul și tot binele nostru, dar și-au dat în sfîrșit de cap. O miie de ani au fost singuri stăpîni, iar noi supuși. Și nu i-a mai putut răbda Dumnezeu, căci prea fără de milă s'au purtat. S'au mai apucat pe urnă, nepoate, să ne lipsească și de limba noastră și să

ne facă pierdut de neamul și asta i-a pus bine.

— Blestemații! D'apoi cum le-a putut da de cap Români, moșule, dacă atît amar de vreme au fost ei domni pe țara asta?

— Apoi să știi, dragul meu de mine, dacă nu ți-a spus altcineva, că omul prea 'mbuibat și nesocotit nu-și încape nici o dată în piele. Și nu s'a mai pomenit popor mai îndrăcit, decât neoamenii aștia, cari încă înainte cu 20—30 de ani căutau să facă și pietrele să vorbiască ungurește. N'a fost modru, ca să nu-și dea 'n petec. N'a fost de ajuns, că decînd i-a trimis satana — Doamne, apăra-ne de el — a fost o plagă în capul națiunilor din țară. dar și-au pus toate puterile să ne stoarcă și să ne sugă chiar și după încetarea iobagiei, căci nu le venia la socoteală, că dăm înainte. Aveau de gînd să ne pustiască, nu alta. S'au înarmat ei bine cu ura popoarelor și creștea această patimă 'mpotriva lor, cum crește Dunărea după multe ploî. Erau mai turbați, decât câinii cei rei și 'n orbia lor, nu știau, că se joacă cu focul.

Ascultam cu deosebit interes povestea bătrînului și mă aprindeam vîzîndu-l cu cît foc, cu cîtă dragoste și însufletire istorisește din timpuri, pe cari le-a trăit. Și din ce în ce se înfierbînta. Eu îl urmam de laturea stîngă, iar nepotul său de cea dreaptă și-i cădea tare bine, ba se simția chiar fericit, că ne poate da nouă, copiilor o lecție de patriotism și naționalism și că ne putea întretînea cu o poveste trăită de el însuși.

— Și nu i-a mai răbdat duhul lor necurat. I-a pus să se ia 'n răspăr chiar și cu stăpînirea. S'a turburat apoi orce bună înțelegere și de-acî li se trage peirea.

Puțini prieteni au avut ei pe pămînt și 'n ceriu, dar prin anii 20—30 se dușmăniau și ei între ei. Venit-a ziua de judecată și mi s'a încins, drag doamne, o resmiriță numai ca ea. Să fi vedut cum s'au ridicat milioanele de nedreptații și mi ți

i-au tocat la mir. Iși rîdea inima de bucurie, nu doară pentru că se stingeau vieți de om, ci pentru că sosise ziua, ca să se răsbune milioanele de suflete. Să mă fi văzut cum mă învărtiam și eu și unde era moartea mai în totul e', acolo mă simțiam mai bine.. Am mântuit și eu multe suflete ungurești, trimitîndu-le în cea lume și se vede, că de-aceia m'a lăsat Dumnezeu cu viață, că-am luptat cu trup, cu inimă în numele dreptății lui, fără să-mi fi fost frică de moarte.

Eram aproape de holde. Ceata dinainte ajunsese deja și se uită la noi cât eram de sprinteni cu moș Toader cu tot.

— Și s'a isprăvit lupta și cei mai fripți au rămas dumnialor. Și-au papat țara și azi sunt prăpădiți cu totul. Din domni s'au făcut slugi și-s tocmai slugile noastre, ale Valachilor, pe cari ei mai mult i-au urgisit. Dar nu ni-s slugi, căci noi nu suntem ca ei. Noi îl lăsăm pe tot omul să fie om; dacă nu-i putem arăta oreii dragoste, apoi ură nici când nu-i arătăm. Pe toți îi lăsăm să guste plăcerile lui Dumnezeu și pe toți îi facem să se bucure, că plaiurile acestea până la Tisa sunt românești, căci noi știm să împărțim darurile de pe pământ, nu le ținem numai pentru noi. Azi calcăm pământ românesc, respirăm aer de-al nostru și secerăm grîu național, dar vedeti, că nime nu-i nefericit.

Am ajuns.

— Hei, băeții moșului, s'a fost umplut sacul. Măhnirea și răbdarea noastră nu mai poate fi înabușită. Am prins măciuca 'n două mâni și-am împărțit pomana. Și-a fost bine primită la Dumnezeu pomana noastră.

Tinerii începeau a-și vîri secerile -n holdă.

— Nu vè gândiți la pomana mea, baeti, că moș Toader mai are să trăiască. căci uite itî crește inima când și câmpul și pădurea și-a schimbat fața, ba și paserile sunt mai vesele de când beau apă românească,

Toți ne 'ncalzim de căldura bătrânului.

— Ia stați copii. Inainte de-a ne apuca de lucru, să mulțumim lui Dumnezeu, că ne-a scăpat de Turci și de Muscali și acum în vremea din urmă de Unguri. Hai-deți, să cântăm marșul, cu care am intrat în 31 la Alba-Iulia, căci azi vreau să trăesc cea mai fericită zi din bețrânețele mele. Cât de bătrân sunt, dar cel dintău aș prinde măciuca să le dau la mir celor ce numai pentru ei vreau să ție bunurile lui Dumnezeu. Căci doară pământul și soarele pentru toți le-a lăsat D-zeu!

Și-a răsunit cîntecul românesc de întreg câmpul înnota 'n fericire și 'n însuflețire.

Eu i-am lăsat și aprins de vorbele și de focul lui moș Toader, sburam cătră casă.

Dar deodată tresar... Ce-i asta? Cum, eu sunt copil de 15 ani? Mè uit împrejur... Satul nostru? E altul. Oamenii? Nici nu-i cunosc pe toți, dar chiar și mulți, dintre cari îi cunosc sunt schimbați... Părinții?... Ce s'a întâmplat? Mè sperii...

* * *

Deodată mă trezesc și nainte de-a deschide ochii vèd în lumină vie un an: 1967.

Budapesta, Iulie, 1973

DIONISIE STOICA

Graiul frunzelor

*Frunzele veste de in sborul lor
Ne spun că deșartă-i iubirea
Că 'n van așteptăm să ne iasă in drum
Cu zîmbetul ei fericirea*

*Frunzele veste de in sborul lor
Ne spun că viața se stinge
Că 'n veșnica luptă c'un biet muritor
Natura invinge.*

*Frunzele veste de in sborul lor,
Ne spun că moartea-i aproape
Că visuri frumoase și lacrimi de dor
Se sting sub grele pleoape.*

MARIA POPESCU.

DIN VIAȚA ROMÂNILOR MACEDONENI

LA PUGUNIC*)

— *Să ursiți (să poftiți) de seară la pugunic.*

Așa suna invitația, pe care Zina, o mătușe a mamei, ne o comunicase prin nepotul ei Pitu.

Venită de la ori-cine altul, mama ar fi refuzat invitația. Ea era în doliu, cu vr'o 7 luni înainte primise vestea morții unui frate și hotărîse ca cel puțin un an de zile să nu ia parte la nici o petrecere, la nici o masă, să suprimе ori-ce vizite. Doar ducîndu-se la biserică ori la fântână o mai puteai vedea afară din casă. Alt-fel, ar fi intrat în gura lumii și vecinile și tot satul ar fi luat-o în ris.

— De data aceasta, însă, zise mama, voi uita doliul pentru o seară și mă voi duce la pugunic.

Pentru ca mama, pe care o podideau lacrimile chiar când își aducea aminte de neamurile ei încetate din viața de ani de zile, să ia ast-fel de hotărîre, trebuiau neapărat să fi existat considerațiuni puternice.

Și așa era cu adevărat. Nașterea copilășului, la al cărui pugunic eram invitați, produsese o bucurie generală la toată familia și rudele Zinei. Nu doar că acesta era primul născut. Nora Zinei, măritată de 8 ani, năștea acum pentru a patra oară și toți erau în viață. De cât vorba e, că rînd pe rînd ea născuse 3 fete și la vestea fie-cărei fete, care venia, în sufletul Zinei se grămădia multă amarăciune.

Acum, însă, alături de lehuza vedeai în fașe un băiețel, plin la față, cu ochii mari, foarte drăguț.

S'a înserat și mama părea foarte grăbită să sfârșiască cu pregătirile pentru pugunic.

Pugunic sau trimeare se numește masa de a treia seară de la naștere.

— Să mergem până nu se înoptează bine, că pe urmă găsim porțile încuiate — și de ce mamă?

— Pentru-că de când e lumea nu s'a pomenit, ca la casa unde e o lehuza, să se deschidă poarta noaptea, pînă nu împlinește copilul 40 de zile, când lehuza se va duce la biserică să-și ia *ifchie* (moliftă) și de când ea poate eși din casă. De asemenea până atunci nu se scoate nimic noaptea din odaia lehuzei.

Cu una, cu alta, mama a fost gata și am pornit. Eu purtam ceva la subțioară. Erau cadouri pentru noul născut: o *rochiță*, o *cămașe*, o *perche de ciorapi*.

În casă la Zina veniseră mai toți invitații și cu toții erau strînși în odaia cea mare, unde ședea culcată lăhuza. Bucuria fără margini a Zinei se reflecta pe fețele tuturilor. O conversație animată, sgomotoasă, veselă, de care nu era străină nici lehuza. Ea nu mai păstra rușinea și sfiala, ce se observa la tinerele cari nasc pentru prima oară. Născuse 4 și lucru ce făcea să domnească în odaie o atmosferă așa de veselă — născuse băiat și de aceea putea să fie mai deschisă la vorbă. Tot cu glume răspundea și ea la glumele, că făceau la adresa ei, în deosebire cei bătrîni, cărora li se permit mai multe.

Mitulul dormea în jurul lui o adevărată expoziție de rochițe, cămași, ciorapi, etc., între cari cele aduse de mama lehuzei ocupau primul loc, atît ca număr, cît și ca frumusețe și varietate. Bogată ori săracă, venirea pe pămînt a fie-cărui nepoțel, reclamă pentru dînsa o mulțime de cheltueli, pe cari trebuie să și le impună, măcar de o fi nevoită să-și vînză și haina de pe ea.

— Destul cu vorba, că ni s'a făcut foame, zise glumețul Lala-Dinu.

Ne-am pus cu toții la masă. Intăiu și în frunte bărbații, apoi femeile. Tinere ori bătrîne, rude apropiate ori depărtate, la mese mari nu stauu nici o dată amestecate cu bărbații. Pe lângă alte considerațiuni,

bărbații mai pun înainte și următoarea: dar ce să vorbești cu femeile?

O masă bogată, în mijlocul căreia o tip-sie cu un miel fript și alături un mare colac. E cânișcul adus tot de mama lehuzei.

Lala-Dinu, așezat în capul mesei, își face semnul crucei, urează viața lungă și fericire noului născut și dorește o droaie de băeți la toată lumea.

— Iar voi, zice el adresându-se flăcăilor, să aveți parte de câte o fată de vr'o 200 de luni.

Cei falți îl imitează și urările cu răspunsurile și mulțumirile se încrucișează pe toată linia.

Fel de fel de bucate se succedau una după alta.

Ei, dar, Zino, zise tot vorbărețul Lala-Dinu, ți-ai pus în gând să ne faci să pleznim de atâta mîncare.

— Ba nu, răspunde ea, ved că n'am făcut nimic, de cât să ne iertați, că.... Și ce nimic! Erau mai mult de zece feluri.

Dar cine rupe turta în cap? grai o femeie mai în vîrstă, care băiat poate să rupă turta cu norocul mititelului ca pe urmă să dăm câte o bucațică la toți oaspeții? Și zicînd acestea, ea lua o turta.

— O rup eu, strigai de odată.

De cât mama, ștergîndu-și o lacrimă, îmi șopti la ureche: nu face să o rupi tu, fătul meu, căci tu n'ai tată și trebuie să o rupă unul cu tată și mamă.

Mi-a venit și mie să plîng. Turta o rupse Mitul Lenei, iar eu plecai capul și oftai: nu împlinisem nici 10 ani și de 5 ani eram fără tată!

Din ea s'a dat câte puțină la toți, care trebuie să o mănînce, pentru că nu e bine ca nici o firimitură din ea să o ridice de pe masă. E norocul copilului.

O turtă din acelaș aluat, dar mult mai mică se pune la căpătîiul lui în scara de pugunic.

La vatră, aproape de așternutul ei, mănca lehuza. În o tavă trei farfurii cu trei feluri de bucate. Trei fetițe, rude cu dînsa, luau masa împreună cu ea. Ele reprezintă pe cele 3 mire (ursitoare).

Cea-ce rămîne din mîncarea lehuzei, — și se face așa, ca să rămîna cât mai multă — se pune lângă icoană, pentru ca venind noaptea mirele să găsească de mîncare și să nu plece flămînde și supărate.

Se ridică masa, dar veselie continuă, retrași într'un colț, bătrînii trag din lungile lor lulele, și-și potolesc des setea cu vinul din plosci. Femeile, în altă parte, vorbesc toate de odată, povestesc o mie și una de întîmplări.

Dar ceasornicul din părete le amintește că trebuie să pue capăt la toate și să se ducă pe la casele lor.

— Mult am stat, zice Tușea-Manda. Încă un ceas și nu mai putem pleca. Se face miezul nopței, ne apucă *para-oara* (ceasul rău de noapte), și va trebui să stăm pînă dimineață. Apoi lehuza e bolnavă și obosită.

Cea d'întîiu ea dă semnalul plecării. Bărbații nu se îndură să se despartă așa de vreme de plosca de vin, dar nu mai e de stat. La pugunic nu se stă mult.

— Na și să-i fie cu noroc. Și zicînd acestea Lala-Dinu scoase din pungă o *mahmudie* (monedă de aur din timpul Sultanului Mahmud) și o puse la căpătîiul copilășului. Unul după altul toți bărbații au *mescut* cu câte o monedă de aur ori de argint — lucru care depinde de gradul de înrudire și urînd viața și fericire cîștie pentru a căta oară s'aun retras.

Cei mai mulți au plecat și n'aun rămas de cât intimi, cari în tot-d'a-una pleacă mai târziu. De alt-fel nu s'a isprăvit totul. Se fac pregătirile în așteptarea celor 3 mire, cari vor sosi în curînd să scrie soarta copilului. sub peraa lui se pune o carte, hîrtie, călimări și bani.

— Să se facă bogat și om învîțat.

Un unchiu, vîmător pasionat, 'i pune și o pușcă, cu toate protestările vii ale familiilor.

— Vreau să 'mî semene puțin și mie, zicea el. Lasă, că, dupe ce se face mare îl învăț eu meseria mea.

— Mai e ceva, grai moașa, care nu lipsește de la nici un pugunic.

Ea luă câte-va boabe de grîu, un nasture de argint, puțin usturoi și puțin indigo.

Se legă la un loc într'o cărpa curată și atârna la subțioara dreaptă a lehuzei.

— Asta e, explică ea necunoscătorilor, ca lehuza să nu se dăoaache.

Acum mirele puteau veni. Au adormit cu toții cu speranța că ele vor prezice o soartă stralucită noului născut.

Salonic.

N. BĂȚĂRIA.

Fațada principală a Hotelului Carol I din Constanța (vezi explicația)

VISARE

*Pe-acest pămînt îmbetvănit,
Același dar ne-împlinîi;
Ne mână ca să rătăcim,
În largul înfînit.*

*Și-apoi ce chin, ce dor ne-spus,
Cînd vezi lucașărul 'n apus....
Ce mult am vrea și noi să scim
Ce-o fi acolo, sus....*

*Și graiul ni-î atît de mut,
Cînd sus, în stea s-o fi putul,
Să crească fără șir de vremi,
Ce-aici, nu s'a născut.*

*Tu vis, copil închipuit,
După pămîntu 'mbătrînit,
Spre stele dragi mercu, ne chemi,
Cu doru ne-împlinîi.*

PETRE DĂNILESCU.

FRUNZĂ VERDE FOI DE NALBĂ

*Frunză verde foi de nalbă
Am făcut din lacrămî salbă
Ca să 'ncing de nouă ori
Gîtul pân' la brînișori.*

*Lungî sunt înșirările
De venin oftările
Și se lasă tot mai grele,
Ca să mă 'ngroape sub ele.*

*Bată-l focul de argînt
Sălbile de mărăgînt,
C'au să lase brasde-adînci
Că le dă durerea brînci!*

ATENA GREGORIU

LĂ STATUIA OVIDIU

D-lui Petru Vulcan.

Măreț dar trist, privind în jos,
Nutrit de-adânce jale —
Ovid, poetul dragastos
Din timpurile sale,
În bronzul rece par'ca-i viu
Și vecinic meditează —
Îl doare jalnicul pustiu
Ce 'n juru-i 'naintează.

Gonit din Roma de Cesar —
Din lumea lui măreață —
În țara față de hotar
Fu exilat pe viață....

Sermații barbari îl admir
Iar Geții îl înalță —
Pe când de Roma, în delir,
El doru' și-l egală. —
La fire gingaș; în curind,
De chinuri, dor, durere,
Slăbește 'n trup — la cap alînd —
Și moare 'n țări stinghere!!

S'a stins pe-al Tomis-lui mal.
Îl plîng în loc de neamuri:
„Barbarii”, iar al Mării val.
Bocînd, lovește 'n maluri!!...

Iulie 1903.

Cruța-Delasăliște

Statuia Ovidiu din Constanța

Patriotism Artificial....

APROPO DE CRUȘOVENI

D. Cazasis, rector la universitatea din Atena și Președintele societății „Elinismos” a vorbit în capitala țării Românești despre patriotismul grecilor, despre „marea idee” a constituirii unui stat puternic grecesc, despre ororile deslănțuite asupra grecilor din Crușova, etc., și glasul lui a găsit ecou în inimile grecilor din țara noastră, hotărîndu-î să se constituiască în comitet, în scop de a aduna fonduri, tot din țara noastră, pentru a se veni în ajutorul fraților lor din zisul oraș

distrus de bașibuzucii lui Bahtiar-Pașa.

E demn de laudă acest patriotism grecesc „inerent firei fiilor Eladei” și atât ar fi de ajuns să ne usture pe noi, cei ce știm că victimele despre cari e vorba, sunt cuțovlahii noștri și nici de cum vre-un grec.

Numai, atât că cea ce îndrăznesc să facă grecii în țara noastră pentru a ajuta pe presupușii lor frați, o putem face mai de grabă noi și ar fi fost cîntea neamului nostru, am fi

dovedit străinilor că dacă alții compătimește pe armăni din punct de vedere umanitar, nenorocirea ce i-a isbit, pe noi cei d'întăiu ne-a atins, și în paroxismul durerii noastre, primul lucru ce l'am găsit cu cale să-l facem, fu de a protesta și de a găsi imediat mijloacele prin cari să le ușurăm suferințele și chinul amar ce le-a fost ursit să-l simtă,

Noi n'am făcut nici una nici alta. Din partea noastră n'a răsunat un glas autoritar de talia lui Kazasis pentru armăni.

În aceste împrejurări grele aveam și noi nevoie de un Cicerone, al cărui glas să fi reflectat lumină, căldură și entuziasm în auditor, să fi convins opinia publică cum că mama are mai multă grijă de fii săi de cât rudele depărtate....

Așa dar, fonduri se vor aduna din țara noastră pentru a se veni în ajutorul armănilor greu încercați, însă din inițiativa grecilor, cari, ori ce s'ar zice, ne dau o lecție meritală de patriotism.

Cazul acesta merită atențiune.

În aparență luată lucrurile s'ar crede că puțin ne pasă nouă de suarta românilor. Străinii vor avea dreptul să creadă că n'avem consangeni la Pind, și se vor întemeia pe dovada că desastrul armanilor cari au fost puși între două focuri nu ne-a mișcat și atrocitățile ce s'au deslănțuit asupra lor nu ne-au scos din starea noastră pasivă.

Ori cum s'ar interpreta cazul, un lucru trebuie lămurit: poporul român, din țara mamă abia de două decenii, a fost deprins cu ideea că pe lângă frații din Transilvania, Bucovina, Basarabia, mai are de aceștia și în Macedonia. Ideea aceasta n'a fost cultivată, încălzită de sentimentul dictat de vocea singelui și pe

câtă vreme ea a dăinuit cu un punct vag, neînsemnat și n'a luat ființa unui ideal național al aspirațiilor noastre, în Balcani, grecii sub egida ortodoxiei și-au însușit-o și pe cale artificială — a politicei lor au ajuns să-și ia rolul de frați cum se cade ai coșovlahilor, văzînd și simțînd că noi ne-am declinat această competență naturală.....

Legătura lor artificială cu armăni noștri, o plămădire a imaginațiunii lor fecunde, au ajuns să, o creadă și ei pe jumătate a fi aproape naturală.

Lumea, văzîndu-i cum se mișcă, cum protestează prin glasul primului lor Ministru pentru cușovlahii din Crușova i va crede, firește, că sunt croiți din aceeași stofă, căci fiind vorba de ei, cui ce-i pasă că printre cetățenii Crușovei sunt numeroși Cionesci, Telescî, Iliescî, Petrescî, și atîția mii în escu — greci de ai noștri va șopti cu spaimă d. Kazassis..... (?)

Armăni de la Pind pentru noi au fost ca o moștenire colosală pe care ar lăsa-o un unchiu miliardar vre-unui nepot din Banat.... care a celit vestea în ziare, dar căruia nu-i vine să creadă că ar fi cu puțință să intre vre-o dată în posesiunea ei....

Cât timp ziarele au făcut gură, i-a licărit speranța nepotului că ar ajunge să pue mîna pe averea lu unchiu-su, dar îndată ce ele au tăcut, a renunțat și el la ideal, așa precum am renunțat de fapt și noi la moștenirea ce ne'au păstrat-o munții și văile Pindului, lăsînd-o să și-o însușescă alții...

Accasta-i psihologia lucrurilor și de aceea să nu ne mire de loc cînd într'o zi marea Idee a fiilor Eladei se va realiza mulțumită colosalei moșteniri care ne aparțineau nouă.

Cînd se vor convinge armăni că frații lor în cari și-au pus toate spe-

ranțele, i-au părăsit într'adevăr, atunci ce le va mai rămâne alta de făcut de cât să șfarme ei însă-și zăgazul care a ținut în loc atâta amar de vreme curentul panelenismului.

Să n'asteptăm cântecul Lebedei frați români, că va fi prea târziu atunci....

PETRU VULCAN.

FEMEIA ȘI DRACU

(LEGENDĂ)

Ci-că, demult, demult, de pe vremea aia blagoslovită, când era altă lume pe pământ, cinstită credincioasă, când vorba era vorbă, cuvântul — cuvînt, pe atunci și lui Dumnezeu îi plăcea, să umble pe jos din sat în sat, să îndemne pe oameni a se feri de rău; le arăta calea celor ce rătăceau, luându-o pe un povîrniș ce ducea spre prăpastie. Și pe atunci D-zeu umbla din sat în sat, avînd ca tovarăș nedespărțit pe Sf. Petru.

Intr'una din zile mergînd pe drum spre un sat, — i-am uitat numele că nu i l'am știut — întîlniră în drum o femece ce se certa cu un drac.

D-zeu ca moș bătrîn și-a vădut de cale, spunînd lui Sf. Petru, să se ducă, să împace ale lighioane.

Încearcă Sf. Petru a-i împăca, ba așa, ba pe dincolo, măi oameni, fiți pe pace.... dar nu fu chip a isbuti.

Dacă vĕdu Sf. Petru ce vĕdu, îi lăsă și plecă să ajungă pe D-zeu. Când îl întrebă D-zeu ce ispravă a făcut, Sf. Petru i spuse toată tărășenia, că a încercat și cu bine și cu rău și degeaba....

D-zeu îl trimise înapoi, ori cum o ști să-i împace.

Ce să facă bietul Sf. Petru se duce a dona oară, îi mai roagă, îi mai sucește... nimic și nimic... pînă ce unde mi-l scot pe Sf. Petru din pepeni —

eu atîta rugăciune — trage paloșul și le retează capetele.

Plecă iar la D-zeu.

— Ce făcuși Petre? zise D-zeu.

Ce să fac Doamne? nu fu chip, a-i scoate din ale lor, pînă ce nu le lu-ai capetele....

Du-te repede și pune-le capetele la loc, țise D-zeu. Și unde o luă Sf. Petru la drum, și unde mi se ducea de par'că venea... Când ajunsese acolo, din grabă, le puse capetele la loc; dar pe al dracului îl puse la femece și pe al femeii la drac.

De-aia femeii nu-i mai tace fleoanca cât e ziua de mare ca „gâștele“....

De aci și zicătoarea că femeile 's gâște, vorbese într'una.

Și. St. Tutescu

ȚIGANUL LA DUHOVNIC

(Ghidușii țărănești)

Un țigan îmbetranise și în viața lui nu și mărturisise măcar odata păcatele în fața unui duhovnic; el tot aștepta să vie noaptea sau chiar ziua, ca să mai poată ciordi ceva fie de la vecini fie de la alți consăteni.

Intr'o zi stînd de vorba cu un român, acesta îl întrebă:

— Mă-i țigane? tu în viața ta: pe mulți i-ai bătut, pe mulți i-ai schingiuit, multora le-ai luat hrană din gură, pe mulți i-ai omorît, ei cu toata astea nu știî, dacă în viața ta te-ai spovedit vre-o dată.

— Haoleu!.. ori să ham reu pe haia lume??

— Cum de nu!.. mai ales tu, care 'i făcut atâtea păcate.

— Mîncate-aș sărut poala surtucului!.. spune-mi cine mi ar herta păcatele?

— La dracu!.. tu atît nu ști!?. Du-te la un preot și te spovedește.

— Hapoi de!.. m'ași duce, dar mă tem frațioare să nu mă pedepsească tare, că

heû ham păcate peste păcate și mai micușoare și mai barosane.

— Mari cum or fi trebuie să le mărturisești, căci dacă nu-ți vei fi mărturisit păcatele din viață, după moarte cu siguranță vei merge la iad.

— Hacanao!.. hapoî ca ghine mă hîmveț ham se fac tocmai hașa; mă due la un popă să'mi fac molifta pe lumea hasta.

— De sigur că-î mai bine să te cauți cât vei fi în viață, de cât să mori încercat cu păcate.

— Îți foarte mulțumesc și'ti sarut palmele și cîntea, ca heû mă duc sa mă marturisesc la părintele Chirilă, care boscorodește la hîngropare cu hochelarii pe hascutitul nasului.

— Mergi cu bine și Dumneșeu să te ierte de cele rele.

Apoi se despărțiră.

Țigănu înfricoșat de cele ce-î spusese românul o croi în goană la popă și cum ajunge la el dîce:

— Părinte-o Chirilă!?! sarut poala hantereoășului să trăești cât lumea cu sfinții cu tot, ham venit sa mă merturisesc, că mi se pare, că mi s'au hapropiat: „hepurrele de cotei și paru de hață.

— Ce spuî mă?

— Hapoî părintele-o!.. ham hîmbetrânit din greu și nu m'am spovedit barem hotatâ hîn pardalnica hasta de viață.

— Cum se poate mă! tu om bătrîn și plîn de păcate nu te-ai spovedit cel puțin odată!..

— Nu?! Că mi a fost frică sa vin mai de tînar să nu'mi dai păcate grele, și să nu mă pot arani...

— Și ce crezi? acum ai să scapi ușor!

— Hașa cred!

— Ce răspuns e acesta?

— Hapoî de!.. părintele-o să trăești, de doi hanî nu măi pot fura de la nimine noaptea.

— Dar ziua?

— Țiua 's hom strangator!.. Ce 'mi cade tot strîng.

— Când găsești ceva strigi de trei ori?

— Pentru ce?!

Atunci de nu se găsește păgubașu n'ai nici un păcat.

— Hașa-i!.. hapoî sa știi părinte-o, că de hacum hînainte hașa ham se fac.

— Pentru-că ai mărturisit adevărul ertat să fii de Dumneșeu, dar să aduci un plocon, pentru Maica Precista la mine acasă.

— Hoi haduce!

— Dar bagă de samă 'ți repet să strigi tare de trei ori, când găsești un lucru, că de acum înainte, când te măi spovedi și mi-î măi spune, ca-î măi faptuit ceva, îți dau pedeapsă foarte grea.

— Ham hînțeles toate cu de-a binele hacum halerg să haduc dar pentru Maica Precista, ca doar îmi va da haripî sa sbor cu hulturiî la cer.

— Pleacă, nu 'mi măi spune brașoave!

— Hapoî sarut palmele și talpele și sfinții și copii și pe coconița preuteșica hîn gură.

— Da ce ai cu preoteasa s'o sâruti și încă în gură?

— Cum sa n'o sarut părinte-o, căci să supara dacă 'ți hoiu saruta numai sfinției tale!

— Și de ce tocmai în gură. mă haramino?

— Hapoî de!.. Sfinția ta ai mâinele sfințite, dar coconița preuteșica nu! i-a răspuns țigănu depărtându-se.

Ajungând la o turmă de oi profită de ocașie, că nu era ciobanul lângă ele, prinse un miel îl puse în traista și începu a striga:

Mă-î ciobane mă-e-e-e! iaca mielu!.. de trei ori, dar când zicea, „iaca mielu“ numai șoptea așa că auzea numai el.

Veșdînd că nu-î răspunde nimene, duse mielu la popă, după cum îl spusese.

Popă, când l'a veșdut cu traista plină s'a priceput, că vine cu ploconu și în grabă îi eși înainte și l'întrebă:

— Ce ai în traistă mă-î țigane?

— Tot de hale vênatului părintele!.. dar hacum nu pentru mine, ci pentru Maica Precistă.

— Ai strigat tare de trei ori. când ai găsit mielul asta mă?

— Hapoi de!.. hași fi strigat eu și mai tare, dacă nu mi ar fi fost de câni, cari mă luasera la goana cu mielul subsuori.

1903

George Diaconescu-Delamir

Mișcarea Artistică și Literară

„Mama“ dramă în 3 acte de D-nul Căpitan Victor Bacaloglu.

În seara de 15 August s'a reprezentat în sala „Elpis“ drama „Mama“ la care a asistat un public ales.

Piesa fiind dată pe mâna artiștilor Livescu, Leonescu și Liciu cum și a D-nei Leonescu puteam zice despre succesul moral că e asigurat de mai înainte.

Prevederile nu ne au înșelat.

Sezonul a trecut și până în seara reprezentăției piesei D-lui Căpitan Bacaloglu n'am avut prilejul să simțim emoțiunile acele ce ni le procură o lucrare de artă demnă de luat în seamă.

În „Mama“ autorul a vrut să înfățișeze sbuciumul unei mame al cărei sentiment matern pentru copilul ei trece de limitele comune.

Într' adevăr tinăra soție istovită, cu tremurul în suflet veghează la căpătaiul copilei sale, bolnave, tresare la un suspin al micii paciente și presimțirile ei de mamă nu o înșală că copilă ei e grav bolnavă.

Soțul, un poet cu plete lungi, în odaca unde soba e rece și prin geamuri pătrunde viscolul, iar prin acoperiș străbat picături de ploaic, e preocupat să termine piesa sa, pe care voește să o presinte Direcțiunei

Teatrului și de pe urma cărei lucrări speră să câștige gloria.

El e surd la toate tânguirile mamei și numai după ce ea i dă toartecele ei să le vindă, se hotărăște să meargă să aducă pe Doctor.

În timpul acesta intră Paul un tiner bogat, care iubea din copilărie pe femeia poetului.

La declarațiunile lui amoroase, dînsa după multă rezistență, are un moment de slăbiciune de a-i da atenție, dar fata o trezește la cruda realitate prin gemutul ei; atunci dînsă îl respinge, zicîndu-i să plece, căci are bărbat căruia i datorează credință până la moarte și nu primește propunerea-i josnică de a se divorța de poet, deși i se plînge că se găsește într'o situație foarte critică.

Doctorul vine urmat de poet și omul științei condamnă copila, dacă nu va fi dusă grabnic la Viena unde să fie căutată cu o celebritate medicală, sa schimbe aerul, regimul alimentar etc.

Dar cu ce mijloace?

Poetul filosofează foarte rece, când femeia lui i atrage atenția asupra pericolului ce amenința copila lor.

„Așa e lumea asta, dacă va muri, D-zeu ne va da alt copil în loc, vom muri și noi dacă va trebui, cu toate că nu sunt dispus de loc la aceasta....“

Din dilema aceasta, vine să-i scape scrisoarea amicului Paul care le spune că a trimis la gară 1000 de lei de unde va trebui să pornească în dimineața zilei tatăl cu copila singur, de ore-ce în post-criptum scrisoarea măi spunea că D-na trebuie să rămână acasă, fiind-că nu va fi în stare să suporte atâtea emoțiuni....

În fine poetul cu copila sa bolnavă pleacă la Viena — și în lipsa acestuia Paul isbutește să și isbândească visul de amor....

Mama își jertfește onoarea pentru a-și

scăpa copila — dar cum ea moare, încep remuşcărilor şi la întoarcerea soţului, aflând vestea sinistră că copila a murit, mama înnebuneşte, după ce acuză pe seducătorul ei, care a profitat de starea-i nenorocită...

Paul, vădând că ea şi-a perdut minţile, şi simţindu-se cu conştiinţa încărcată faţă de amicul său, ca să-i dovedească că e cavalier, se sinucide.

Poetul, vădând desnodământul dramei, respiră şi declamă teatral:

Iată şi sfârşitul piesei mele.

Un prieten abuzează de încrederea amicului său, vrea să i fure dragostea nevestei sale, aceasta încântată de vorbele-i amoroase, comite adulterul, apoi coprinsă de remuşcări înnebuneşte, iar amantul se sinucide... Ah, iată şi piesa mea terminată!

Aci se încheie drama.

Toate tipurile ce ni le înfăţişează autorul sunt bine definite, şi ele trăiesc în societate afară de tipul lui Paul care, deşi e cheia piesei, e un personaj al cărui calităţi sufleteşti sunt mai prejos de omul comun şi amorul lui nu poate intra de loc în serviciul artei.

Căci când un om a iubit o fiinţă din fragedă copilărie, şi o revede după atâţia ani în starea unei mame disperate de soarta copilei sale, lipsită de strictul necesar, starea această de plâns să nu doştepte în el un sentiment mai nobil, etc. să n'aibă el alt gând de cât să-i pângărească cinstea, un instinct atât de animalic, până la brutalitate.... n'are ce căuta în artă....

Paul e un personaj care ar trebui să lipsească din piesă: în locul lui noi vrem să vedem pe tânărul nobil prin suflet, mare prin inimă, care să ajute desinteresat şi numai în urma unor sacrificii materiale şi morale din partea acestuia, şi după ce va fi făcut totul pentru a scăpa copila fiinţei

inbite, numai atunci avea rost să figureze în această lucrare care s'ar fi înălţat mult şi ar fi străbătut în vreme.

Prin sacrificii să fi captivat inima eroinei şi apoi turnura dramei s'ar fi schimbat şi în loc de trei acte, am fi avut cinci — cari erau bine-venite să ne redea o icoană reală a vieţii noastre sociale.

Asupra celor lalte personaje n'am nimic de zis.

D-na Leonescu în scena finală a fost maestră... Am admirat-o şi n'o pot uita...

D-l Liciu ce să mai zic: a fost un tip prea real despre care ai jura că l'ai întâlnit mai erî în societate.

În general piesa e bine, iar dacă autorul ar schimba pe Paul sensualul în cavalierul de inimă, „Mama“ ar putea sta în fruntea lucrărilor dramatice moderne.

„Călătoria în Jerusalem“

În toamna anului trecut Diaconul Popescu, însoţind pe P. S. S. Ghenadie Petrescu, fost Mitropolit al României, a întreprins o călătorie în locurile sfinte.

Vederea Muntelui Athos cu numeroasele sale mănăstiri pitoreşti, calea lungă de la Constantinopol la Java şi de aci la Jerusalem, cu odoarele preţioase pentru creştini, ce se găseşte în această antică cetate şi prin împrejurimi, toate aceste l'au impresionat atât de mult în cât diaconul inspirat devine un poet în broşura cu titlul de mai sus unde şi-a notat impresiile de călătorie.

Muntele Athos, în deosebi, e artistic zugrăvit, dar adese ori artistul cedează locul istoricului pentru a ne povesti documentativ despre originea fie cărei clădirii în parte, poziţiunea geografică ce o ocupă, odoarele preţioase ce se găseşte în fie care mână-

stire și de cine au fost dăruite — în sfârșit ne pune în curent cu viața și ocupațiunea monahilor și cu tot ce ne interesează să știm.

Dacă ar fi urmat să ne descrie tot în acelaș sens și Ierusalimul care ne interesa și mai mult, de sigur că lucrarea aceasta era să fie mai voluminoasă — și devenea de mare preț pentru noi aceștia cari n'am avut ocazie să vedem locurile sfinte. La Ierusalim — Diaconul trebuia să ia pentru o zi două rolul poetului David.... Da, în fața mormîntului Mântuitorului se cuvine să fie un creștin poet la suflet.

Poate din cauza economiei să se fi mărginit diaconul la strictul necesar; și așa cum se presintă însă cartea sa merită atenția noastră și noi o recomandăm cetitorilor cu totă însuflețirea.

„Cântările din Săptămâna Patimilor”

pe muzica bisericească, alcătuire de Preotul Economu Nicolae V. Paveliu, carte aprobată de Sfîntul Sinod cu ord. No. 175 din 13 Mai 1903.

Volumul conține 224 pagini și e tipărit pe hârtie velină — ca execuțiune artistică rar mi s'a întâmplat să ved o a două lucrare ca aceasta,

Motivul care a hotărît pe părintele Paveliu să dea la lumină un asemenea manual costisitor a fost dorința de a aduce un serviciu preoților și cântăreților, aranjând într-un manual, în ordinea tipicului bisericesc toate cântările începînd de la Vecernia Duminecii Floriilor și până la începutul serviciului învierii, ast-fel că preotul și cântărețul nu va mai fi nevoit a resfoi mai multe cărți de odată cîntînd ce i trebuie, iar pe de altă parte va avea pe note toate cântările complete.

Lucrarea e completă prin faptul că sunt reunite toate cântările bise-

ricești a-le autorilor noștri ca Dumitru Suceveanu, Anton Pan, și Ștefan Popescu.

Manualul fiind aprobat de Sf. Sinod, prin ordinul de mai sus, îl recomandăm tuturor acelor cari se interesează de muzica bisericească și în deosebi preoților cari vor avea nevoie în serviciile ce oficiază la zile mari.

P. VULCAN

RUBRICA VESELĂ

Ține la saftea!

Un nou conac s'a preparat
Regelul Petru, dupe dorința Sa.
Ziarle.

*Categoric refusat-a
Petru, Regele Serbiei
Să troneze dupe Sașa
In palatul infamiei.*

*Groaza singelui — zic unii —
Alții că a Sa conștiință
L'au forțat să manifeste
Asta stranie dorință.*

*Nu-i nici una. Eu voiu spune-o,
Chiar de mi-ași găsi beleana.
Ține la conacul asta
Ca să-i facă El safteana!*

CONST. N. SARV.

Din misterele redacției

Nu putem înțelege de loc pe unii omeni de ce sunt așa de răi, de ce n'au simțul cinstei și a-l dreptății față de semenul lor?

Dumnezeu a fost darnic cu toți în ce privește bunele calități, atunci de ce unii și leucid și înlesnesc cu modul acesta dezvoltarea tuturor relelor dintr'inșii pe cari le resimțim noi mai cu seamă când cautăm să stabilim o legatură sufletească între ei și noi.

Da, acest fel de oameni sunt o calamitate pentru progresul unui neam, stin-

gherese avîntul și entuziasmul și iată-ne la urma urmei decepționați și noi cei mai tari de îngeri.

Réul obiceiul de a înșela pe cine-va, pe care nu-l vezi și nu te vede în fie-care zi, îl simțim cu deosebire noi ce ne ocupăm cu publicistica în sensul de a veni în ajutor statului pe tarîmul cultural.

Inchiptuiți-vé D-voastră un om care ne-a solicitat de la aparițiune pe *Ovidiu*, erijîndu-se în mare pricepător al lucrurilor acestora, îl servim timp de 3 ani, și când îl rugăm să ne ajungă cu plata abonamentului cel puțin pe trecut, ne scrie cerîndu-și mii de scuze, pentru întîrziere, dar ca ne va achita..... când, la Sfântu așteapta....

Acest domn care e tipul șireteniei și care ne-a mai pus la mîna și cu 20 volume din operele directorului nostru, se numește *Gh. Ficșinescu* și e primar la Almalau.

Il dam în vileag spre a-l cunoaște cei ce au daraveri cu dînsul.

Un alt tip e *Haralambie Nadă* din Și-vița, jud. Galați.

Popa Dobrescu din Gârlița, care ne-a pus la mîna cu colecția anului trecut plus cu 6 luni pe anul corent.

Preotul Th. Georgescu de la Pazarlia, pe amîndouî îi recomandăm spre avansare P. S. S. Pimen Episcopul Dîmbariei-de-Jos.

Vom urma pomelnicul lor și în numarul viitor, căci nu-s puțin!...

George Scipione.

HOTELUL CAROL I.

În No. 3 al Revistei „Ovidiu” am vorbit de Hotel Carol I, cel mai însemnat edificiu din Constanța.

Cu acea ocaziune, am dat o vedere de pe Mare a acestui mare Hotel. Acum însă, sosindu-ne clișeele comandate la Wiena, credem a face o plăcere cititorilor, punîndu-le în față „fațada principală a Hotelului”.

Redacția.

INȘTIINȚARE

Spre satisfacerea cererei ce mi-aș adresat prin scris și verbal mai mulți abonați ai *Revistei Poporului* cu redacția și administrația în strada Speranței No- 48, București, aduc la cunoștința generală că, n'am nici un interes și nici un amestec cu administrația zisei reviste, ast-fel că nimeni nu e în drept să se servească de numele meū la incasări de bani sau la verice afaceri de administrație.

Și spre a evita în viitor cazuri neplăcute de asemenea natură, declar că am avizat pe proprietarii revistei să-mi șteargă numele din fruntea revistei, remăind un simplu colaborator ca restul confrăților.

PETRU VULCAN.

BIBLIOGRAFII

A aparut No. 13 din „Sănătatea” eminenta revista de medicină populară conținând un sumar bogat și foarte variat.

„Strejerul” e titlul unei reviste redactată de un manunchiu de studenți inimoși.

Abonamentul e de 6 lei pe an. Redacția la Braita și Administrația la Galați.

În marea „Revistă Idealistă” pe lângă alte articole în No. 6 pe August, semnalăm și partea I din romanul „Armăna”, despre care ne ocupăm în acest număr.

S'a pus sub presă „**ARMĂNA**” mare roman din Epoca renașterii poporului român de la Pind, de **Petru Vulcan**. Prețul unui volum 'iparit pe hârtie velină va fi de 2 lei. Cererile se adresează autorului la Constanța.

La redacția noastră se găsește lucrările următoare: *Vise și Lacrimi* ediția II-a, 3 lei volumul de Fl. Beccescu;

Pentru a fi fericit de d-șoara El. Cernea, cu un leu exemplarul;

Icoane din Viața, 2 lei volumul;

Anecdote și snoave de la românii din Balcani, 1 leu.

Pontice (poezii) 1 leu;

Asasinarea lui St. Mihaileanu dramă în 4 acte, 1 leu volumul;

Fecioara (roman) 2 lei volumul;

Toate aceste din urmă lucrări de Petru Vulcan.

